

Forslag om endring i taubaneforskrifta

1 Innleiing

Statens jernbanetilsyn sender med dette på høyring forslag om endringar i forskrift 20. desember 2022 nr. 2383 om taubaner (taubaneforskriften). Forslaget medfører endringar i varslings- og rapporteringsplikta for å legge til rette for Statens havarikommisjon som undersøkingsmyndigheit på taubaneområdet.

Vi gjer merksam på at Statens jernbanetilsyn arbeider med fleire forskriftsendringar som vil bli sende på eiga høyring i løpet av 2024. Nokre av forskriftsendringane vi vurderer er:

- Språklege endringar av føresegnene om akseptabelt sikkerheitsnivå og krav til sikkerheitsstyringssystemet. Dette er i samband med eit pågåande prosjekt om å forenkle teksten i forskrifta og gjere den meir tilgjengeleg for lesaren.
- Stille krav til å varsle Statens jernbanetilsyn når driftsleiar sluttar.
- Stille krav om at driftsleiars praksisperiode ikkje kan liggje lenger tilbake i tid enn fem år.

Høyringsfristen er 11. desember 2023. Vi gjer merksam på at høyringsfristen er kortare enn mimumskravet til utgreiingsinstruksen på seks veker. Høyringsfristen blir sett kortare for å sikre at taubaneforskrifta er endra og i tråd med taubanelova etter lovendringane frå 1. januar 2024.

2 Bakgrunn

I juni 2023 blei det vedteke ei endring til taubanelova og tivolilova¹ som medfører at Statens havarikommisjon skal vere undersøkingsmyndigheit for ulykker og alvorlege hendingar på taubane- og tivoliområdet. Endringane i taubanelova og tivolilova trer i kraft 1. januar 2024.

Hovudomsynet bak endringa er å auke det overordna sikkerheitsnivået for taubanar og fornøyelseinnretningar gjennom undersøkingar av ulykker og alvorlege hendingar. Ved å finne fram til dei underliggjande årsakene bak ei ulykke eller alvorleg hending vil ein betre kunne førebyggje at liknande hendingar skjer igjen. Statens havarikommisjon er frå før undersøkingsmyndigheit for ulykker og hendingar innan luftfart, jernbane, vegtrafikk, sjøfart og forsvaret.

Bakgrunnen for lovendringa er beskriven i Samferdselsdepartementets tilråding «Prop. 74 L (2022-2023) Endringar i taubanelova og tivolilova (undersøking av ulykker og hendingar)». Dokumentet er tilgjengeleg på regjeringa sine nettsider.² Det er også mogleg å lese høyringsbrevet om forslaget som blei sendt frå Samferdselsdepartementet i desember 2021. Høyringsbrevet er tilgjengeleg på departementet sine nettsider.³

¹ Endringslova er tilgjengeleg på lovdata og kan leses her: <https://lovdata.no/dokument/LTI/lov/2023-06-20-82>

² <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-74-l-20222023/id2969477/>

³ <https://www.regjeringen.no/id2891999>

3 Gjeldande rett

I taubaneforskrifta har taubaneverksemda ei plikt til å varsle politiet ved taubaneulykker med ikkje ubetydeleg personskade. Taubaneverksemda har vidare ei plikt til å varsle Statens jernbanetilsyn ved taubaneulykker og alvorlege taubanehendingar, og ved behov andre relevante myndigheiter. Taubaneverksemda har også ei plikt til å rapportere til Statens jernbanetilsyn om taubaneulykker, alvorlege taubanehendingar og taubanehendingar.

Omgrepa taubaneulykke, alvorleg taubanehendening og taubanehendening er definert i taubaneforskrifta § 1-3 bokstav e, f og g:

«e. Taubaneulykke: en uønsket eller plutselig hendelse eller en bestemt rekke slike hendelser som har skadelige følger som fører til død eller alvorlig personskade, betydelige materielle skader på eiendom eller på miljø, og alle andre lignende ulykker

f. Alvorlig taubanehendelse: en uønsket hendelse som under litt andre omstendigheter kunne ha ført til en taubaneulykke

g. Taubanehendelse: enhver annen hendelse enn en ulykke, som har sammenheng med driften og som innvirker på driftssikkerheten.»

3.1 Varslingsplikta

Varslingsplikta om taubaneulykker og alvorlege taubanehendingar er regulert i § 2-8:

«§ 2-8. Varslingsplikt om taubaneulykker og alvorlige taubanehendelser

Ved taubaneulykker med ikke ubetydelig personskader skal taubanevirksomheten straks varsle politiet. Politiet skal varsles muntlig.

Ved taubaneulykker og alvorlige taubanehendelser skal taubanevirksomheten varsle Statens jernbanetilsyn og ved behov andre relevante myndigheter.»

Føresegna er ei utfyllande føresegn til taubanelova § 9. Føresegna pålegg taubaneverksemda ei plikt til å straks varsle politiet dersom det skjer ei taubaneulykke med ikkje ubetydeleg personskade. Varsling til politiet skal skje munnleg. Føresegna pålegg vidare taubaneverksemda ei plikt til å varsle Statens jernbanetilsyn viss det skjer ei taubaneulykke eller alvorleg taubanehendening. Varsling til Statens jernbanetilsyn kan vere munnleg og skriftleg. Det er i tillegg presisert at taubaneverksemda bør varsle andre relevante myndigheiter ved behov.

3.1.1 Bakgrunn for varslingsplikta

Varslingsplikta til politiet er grunnlagt med at det er politiet som har ansvaret for koordinering av redningsarbeid, utøving av skadestadsleiing, eventuell avgjerd om etterforsking m.m. Varslingsplikta til Statens jernbanetilsyn er grunnlagt med at Statens jernbanetilsyn som tilsynsmyndigheit skal vere orientert og raskt få vite om taubaneulykker og alvorlege taubanehendingar på området.

3.2 Rapporteringsplikta

Rapporteringsplikta om taubaneulykker, alvorlege taubanehendingar og taubanehendingar er regulert i taubaneforskrifta § 2-9:

«§ 2-9. Rapporteringsplikt om taubaneulykker, alvorlige taubanehendelser og taubanehendelser

Taubanevirksomheten skal rapportere skriftlig til Statens jernbanetilsyn om taubaneulykker og alvorlige taubanehendelser. Rapporten skal sendes til Statens jernbanetilsyn så snart som mulig og senest innen 72 timer. Taubanehendelser skal rapporteres til Statens jernbanetilsyn innen 8 dager.

Rapporteringen skal skje på et skjema fastsatt av Statens jernbanetilsyn.»

Føresegna er ei utfyllande føresegn til taubanelova § 10. Føresegna pålegg verksemda ei plikt til å rapportere skriftleg til Statens jernbanetilsyn om taubaneulykker og alvorlege taubanehendingar så snart som mogleg, og seinast innan 72 timar etter at taubaneulykka eller den alvorlege taubanehendinga fann stad. Taubanehendingar skal rapporterast til Statens jernbanetilsyn innan 8 dagar. Rapportering av taubaneulykker, alvorlege taubanehendingar og taubanehendingar skal gjerast på Statens jernbanetilsyn sitt skjema for rapportering på Statens jernbanetilsyn sine nettsider.⁴

3.2.1 Bakgrunn for rapporteringsplikta

Rapporteringsplikta er den etterfølgjande rapporteringa til Statens jernbanetilsyn om taubaneulykker, alvorlege taubanehendingar og taubanehendingar. Bakgrunnen for denne plikta er todelt. På den eine sida er ho grunnlagt i at Statens jernbanetilsyn som tilsynsmyndigheit skal ha ei heilskapleg oversikt over farlege forhold for bransjen og dermed kunne bruke dette i arbeidet sitt mot bransjen og allmenta, og for å kunne setje i verk tiltak i tilsynsverksemda si. På den andre sida, og like viktig, er rapporteringa for verksemdene sjølv som grunnlag for intern oppfølging og sikkerheitsstyring.

4 Forslag til forskriftsendringar

4.1. Varslingsplikta

Etter lovendringa frå 1. januar 2024 vil det vere ei lovfesta plikt for taubaneverksemdene til å varsle politiet, og til å varsle Statens havarikommisjon ved en taubaneulykke eller alvorleg taubanehendening. I ny § 9 i taubanelova vil det stå:

«§ 9.Varslingsplikt

Taubanevirksomheten skal straks varsle politiet og undersøkelsesmyndigheten om taubaneulykke eller alvorlig taubanehendelse.

Undersøkelsesmyndigheten skal varsle tilsynsmyndigheten om taubaneulykke eller alvorlig taubanehendelse.»

4.1.1 Varslingsplikta til politiet

Varsling til politiet blir foreslått regulert slik som i gjeldande rett, der varsling skal skje ved ei ulykke med ikkje ubetydeleg personskade. Dette vil vere ei presisering av kravet i lova om at politiet skal varslast.

Etter vårt syn har det ikkje vore intensjonen å endre omfanget av varslingsplikta til politiet. Vi viser til at formålet med lovendringa er å regulere Statens havarikommisjon som undersøkingsmyndigheit. Det var derfor nødvendig å endre varslingsplikta i § 9, slik at det er Statens havarikommisjon som får varsel om ulykker og alvorlege hendingar. Dette blir også vist i forarbeida til endringslova, Prop.74 L (2022-2023) Endringar i taubanelova og tivolilova (undersøking av ulykker og hendingar), der det er

⁴ Skjemaet er tilgjengeleg her:

https://skjema.sjt.no/skjema/SJT181/skjema/SJT181/Rapportere_unksket_hendelse_taubane

omfanget av varslinga til Statens havarikommisjon som er kommentert. Vi viser til Samferdselsdepartementets vurdering på side 10, der det er Statens havarikommisjon som blir trekt fram når omfanget av varslingsplikta blir diskutert:

«Til spørsmål frå høyringsinstansane om kva som defineres som ei ulukke eller hendelse ynskjar departementet å trekke fram Statens havarikommisjon sin uttale i samband med høyringsmøte den 18. januar 2022 med Norske alpinanlegg og fjelldestinasjoner:

Taubaneloven § 3 definerer hva som er en taubaneulykke og alvorlig taubanehendelse. SHK forstår det slik at bransjen allerede i dag rapporterer og varsler SJT om taubaneulykker og alvorlig taubanehendelse jf. taubaneloven §§ 9 og 10, og det er derfor naturlig at samme praksis legges til grunn for undersøkelsesmyndigheten. Når SHK blir bedre kjent med bransjen og hvordan rapportering- og varslingsrutinene fungerer, vil det være naturlig å vurdere om det er behov for ytterligere presiseringer/retningslinjer fra SHK på området.

Departementet sluttar seg til dette.»

Det vil derfor vere i tråd med lovendringa at varsling til politiet blir gjort i same type situasjonar som etter gjeldande rett i dag, der varslinga blir avgrensa til ulykker med ikkje ubetydeleg personskade. Det er etter vårt syn ikkje hensiktsmessig å senke terskelen for varsling til politiet til alle taubaneulykker eller alvorleg taubanehendingar. Alvorlege taubanehendingar kan til dømes vere at ein passasjer ikkje kjem seg av medbringeren og blir drege langs avstigingsområdet utan å bli skadd, at ein passasjer ramlar ned frå stolen utan å bli skadd og evakuering av stolheis utan at nokon blir skadde.

4.1.2 Varslingsplikt til Statens havarikommisjon

Statens jernbanetilsyn foreslår å forskriftsfeste varslingsplikta til Statens havarikommisjon. Då vil det gå fram også av forskrifta at verksemda skal varsle Statens havarikommisjon ved ei ulykke og alvorleg hending.

Verksemdene treng ikkje lenger å varsle Statens jernbanetilsyn, dette vil Statens havarikommisjon gjere. Bakgrunnen for endringa er at Statens havarikommisjon som undersøkingsmyndigheit vil ha oppgåver straks etter ei ulykke eller alvorleg hending. Statens jernbanetilsyn vil ikkje ha oppgåver i den akutte fasen, og det er derfor ikkje nødvendig med varsling til Statens jernbanetilsyn frå verksemda i den akutte fasen.

Varsling skal gjerast munnleg, det vil seie per telefon. Det blir derfor foreslått å forskriftsfeste at varslinga skal gjerast munnleg.

4.2. Rapporteringsplikta

Etter lovendringa vil det vere ei lovfesta plikt til å rapportere opplysningar om taubaneulykker og alvorlege taubanehendingar til Statens havarikommisjon og Statens jernbanetilsyn. Taubanehendingar skal rapporterast til Statens jernbanetilsyn. I ny § 10 i taubanelova vil det stå:

«§ 10 Rapporteringsplikt

Taubanevirksomheten skal rapportere opplysninger om taubaneulykker, alvorlige taubanehendelser og taubanehendelser til tilsynsmyndigheten og undersøkelsesmyndigheten.

Taubaneulykker og alvorlige taubanehendelser skal rapporteres skriftlig til tilsynsmyndigheten og undersøkelsesmyndigheten så snart som mulig og senest innen 72 timer. Rapportering skal skje på skjema fastsatt av tilsynsmyndigheten og undersøkelsesmyndigheten i fellesskap.

Taubanehendelser skal rapporteres til tilsynsmyndigheten innen åtte dager. Rapportering skal skje på skjema fastsatt av tilsynsmyndigheten.

Rapportering kan skje elektronisk.»

Den etterfølgjande rapporteringa av ulykker og alvorlege hendingar skal skje på eitt skjema til Statens jernbanetilsyn og Statens havarikommisjon. Føresegna lovfestar dei same tidsfristane for rapportering som følgjer av taubaneforskrifta i dag.

Fordi rapportering av ulykker og alvorlege hendingar skal gjerast på eit felles skjema til Statens jernbanetilsyn og Statens havarikommisjon blir det lagt opp til ei løysing der det, som i dag, blir rapportert til Statens jernbanetilsyn på Statens jernbanetilsyns skjema. Statens jernbanetilsyn vil vidareformidle rapportane om ulykker og alvorlege hendingar til Statens havarikommisjon med ein gong dei blir mottekne.

Hendingar skal som i dag berre bli rapporterte til Statens jernbanetilsyn.

Statens jernbanetilsyn foreslår derfor å forskriftsfeste kvar rapportane skal sendast inn, og dei ulike tidsfristane som gjeld for rapportering av ulykke, alvorleg hending og hending.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

5.1 Varslingsplikta

For taubaneverksemdene medfører endringa at dei må varsle ulykker og alvorlege hendingar til Statens havarikommisjon. Dette vil i seg sjølv ikkje medføre særlege konsekvensar for verksemdene, utover at dei må oppdatere rutinane sine for varslings. For resten av konsekvensane av at Statens havarikommisjon blir undersøkingsmyndigheit og dei undersøkingane dei skal gjennomføre, viser vil til Prop. 74 L (2022-2023), som beskrive innleiingsvis.

For Statens jernbanetilsyn medfører endringane at vi vil få varsel om ulykker og alvorlege hendingar direkte frå Statens havarikommisjon i staden for frå verksemdene.

5.2 Rapporteringsplikta

Rapporteringa skal framleis gjerast på skjemaet på Statens jernbanetilsyn sine nettsider. Statens jernbanetilsyn vil vidareformidle rapportertane om ulykker og alvorlege hendingar til Statens havarikommisjon. Dette er same system som blir brukt på jernbaneområdet, og er derfor eit allereie etablert system for Statens jernbanetilsyn og Statens havarikommisjon.

Det vil dermed ikkje ha konsekvensar for taubaneverksemdene at rapportering av taubaneulykker og alvorlege taubanehendingar skal gjerast til to ulike instansar. Vi gjer for ordens skyld merksam på at Statens havarikommisjon, på lik linje med Statens jernbanetilsyn, vil ha teieplikt om opplysningar som blir rapporterte. Dette står også beskrive i dokumenta frå Samferdselsdepartementet.

6 Forslag til forskriftstekst

I forskrift 20. desember 2022 nr. 2383 om taubaner (taubaneforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 2-8 skal lyde:

§ 2-8 Varsling til politiet og Statens havarikommisjon

Når det skjer en taubaneulykke med ikke ubetydelig personskade, skal taubanevirksomheten straks varsle politiet.

Når det skjer en taubaneulykke eller alvorlig taubanehendelse, skal virksomheten straks varsle Statens havarikommisjon.

Varsling skal skje muntlig.

§ 2-9 skal lyde:

§ 2-9 Rapportering til Statens jernbanetilsyn og Statens havarikommisjon

Virksomhetene skal sende en felles rapport til Statens jernbanetilsyn og Statens havarikommisjon ved taubaneulykker og alvorlige taubanehendelser, så snart som mulig og senest innen 72 timer.

Virksomhetene skal sende en rapport til Statens jernbanetilsyn ved taubanehendelser. Rapporten skal sendes innen 8 dager.

Rapportene sendes inn via skjemaet «Rapportere taubaneulykke, alvorlig taubanehendelse og taubanehendelse» på www.sjt.no.

||

Forskriften trer i kraft 1. januar 2024.